

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ก้าวแรกของ “สามารถ” ได้เริ่มต้นจากร้านซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าเล็ก ๆ ในปี พ.ศ. 2518 และได้ขยายกิจการเป็นโรงงานผลิตเสาอากาศรับสัญญาณโทรทัศน์แห่งแรกและใหญ่ที่สุดในประเทศไทย บริษัท สามารถคอมเทค จำกัด เป็นอีกหนึ่งบริษัทในเครือสามารถ ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2532 เป็นบริษัทโทรคมนาคมที่มีชื่อเสียง ด้วยผลงานการออกแบบและติดตั้งระบบสื่อสารโทรคมนาคมซึ่งเป็นที่ยอมรับในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายสื่อสารข้อมูล ระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม การสื่อสารวิทยุภาคพื้นดิน หรือการแพร่สัญญาณภาพและเสียง “สามารถ” ยังเป็นผู้วางระบบสำหรับเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) โดยออกแบบและประยุกต์ทั้งระบบฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า

จากจุดที่บริษัทได้ก้าวมาเป็นผู้นำทางด้านสื่อสาร โทรคมนาคมทำให้ต้องการแหล่งเงินทุนจากภายนอกเพิ่มเติม บริษัทได้กู้เงินทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ในปี พ.ศ. 2540 ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยเริ่มตึงเครียดจากค่าเงินบาทที่เกิดการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากมีการเก็งกำไรในค่าเงินบาทเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทางการได้เข้าแทรกแซงตลาดเงินตราต่างประเทศเพื่อรักษาเสถียรภาพของค่าเงินบาทตามความจำเป็น การเก็งกำไรรุนแรงขึ้นในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2540 ถึงแม้ทางการจะสามารถยุติการเก็งกำไรต่างประเทศลงได้ แต่ภายในประเทศมีข่าวลือการลดค่าเงินบาทและการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนกันอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง จนทำให้ธุรกิจเอกชนขาดความเชื่อมั่นต่อค่าเงินบาท จากสถานการณ์และเหตุผลดังกล่าวข้างต้น กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ปรับปรุงระบบอัตราแลกเปลี่ยนในวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 เพื่อยุติความไม่แน่นอนที่เกิดจากการขาดความเชื่อมั่นในอัตราแลกเปลี่ยน โดยปรับไปสู่ระบบใหม่ที่จะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะยาว จากรบบตะกร้าเงินมาเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อบริษัท สามารถคอมเทค จำกัด เนื่องจากแหล่งเงินทุนภายนอกของบริษัทได้มาจากการกู้เงินจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ทำให้จำนวนเงินกู้ที่มีอยู่กับสถาบันการเงินต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นเท่าตัว

บริษัทขาดสภาพคล่องทางด้านเงินทุนหมุนเวียนภายในบริษัท เนื่องจากไม่สามารถชำระหนี้ที่มีอยู่กับสถาบันการเงินต่างประเทศได้ และสถาบันการเงินไม่ยอมปล่อยเงินกู้ ทำให้บริษัทเกิดภาวะวิกฤติ เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมาบริษัทเอกชนแทบทุกแห่งรวมถึงบริษัท สามารถคอมเทค จำกัด ไม่ได้คำนึงถึงค่าความเสี่ยงที่อาจเกิดจากอัตราแลกเปลี่ยน และขาดทักษะในการเลือกใช้เครื่องมือทางการเงิน การบริหารความเสี่ยงต่าง ๆ จึงทำให้บริษัทได้ประสบปัญหาจากเหตุการณ์ดังกล่าว ในปัจจุบันบริษัท สามารถคอมเทค จำกัด ยังสามารถดำเนินกิจการอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยบริษัทได้มีการปรับเปลี่ยนและแก้ไขวิธีการบริหารงานต่าง ๆ ภายใต้อาณัติของกรรมการที่ผันแปรอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการใช้เครื่องมือทางการเงิน การวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงิน การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารงาน เช่น ลดจำนวนพนักงานลง สับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ของพนักงานให้เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของเนื้องาน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการเลือกใช้เครื่องมือทางการเงิน เพื่อป้องกันความเสี่ยงทางด้านการเงินที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เป็นต้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิธีการบริหารความเสี่ยงภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวของบริษัท สามารถคอมเทค จำกัด

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1. ขอบเขตการศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีของ บริษัท สามารถคอมเทค จำกัด
2. วิธีการศึกษาและการเก็บข้อมูล ศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ โดยค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร และบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้
 - 2.1 สัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อให้ได้ทราบถึงวิธีการปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับการซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าจากผู้บริหาร 3 คน คือ กรรมการผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้จัดการฝ่ายการเงิน และบัญชี
 - 2.2 นำข้อมูลจากงบการเงินในปี 2539-2543 มาวิเคราะห์ความเสี่ยงจากอัตราส่วนทางการเงินโดยใช้ทฤษฎีของ DuPont
 - 2.3 ศึกษามาตรฐานการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของประเทศไทยฉบับที่ 30 เรื่อง ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และ

มาตรฐานการบัญชีของประเทศสหรัฐอเมริกาโดยยึดถือมาตรฐานฉบับที่ 52 Foreign Currency Translation

2.4 นำต้นทุนโครงการในปี 2539 ซึ่งเป็นปีก่อนเกิดภาวะวิกฤติทางการเงิน และปี 2542 ซึ่งเป็นปีที่เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเป็นแบบลอยตัว มาทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับต้นทุนที่เพิ่มขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนในการซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า สำหรับการนำเข้าอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคมจากต่างประเทศจำนวน 3 บริษัท

2.5 สรุปผลของการศึกษาเพื่อชี้ให้เห็นว่าก่อนปี 2539 บริษัทไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงการซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า เนื่องจากต้นทุนการนำเข้าอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคมอยู่ที่ 25 บาท/ดอลลาร์สหรัฐ แต่หลังจากการประกาศใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวในปี 2540 พบว่าบริษัทเกิดผลขาดทุนอย่างรุนแรง เนื่องจากการขาดความระมัดระวังในความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้น บริษัทจึงมีนโยบายในการซื้อเงินตราต่างประเทศเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนทุกครั้งที่มีการนำเข้า

นิยามศัพท์

ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน (Foreign Exchange Exposure) หมายถึง ความเสียหายที่ไม่ได้คาดคะเนไว้ ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง เป็นผลจากโอกาสที่เงินตราต่างประเทศจะมีค่าเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับเงินตราในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนจะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความเสี่ยงของอัตราแลกเปลี่ยนจึงมีโอกาสดังเกิดขึ้นกับกิจการได้ตลอดเวลา ซึ่งมีผลกระทบต่อมูลค่าของบุคคล หรืองบกำไรขาดทุนของกิจการในที่สุด

อัตราแลกเปลี่ยน (Exchange rate) หมายถึง ราคาเงินตราสกุลหนึ่งเมื่ออยู่ในรูปของเงินตราอีกสกุลหนึ่งเป็นราคาเปรียบเทียบสองสกุลซึ่งถูกกำหนดขึ้น โดยอุปสงค์และอุปทานของเงินตราทั้งสองสกุลนั้น

อัตราแลกเปลี่ยนในระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว (Floating exchange rate system) หมายถึง อัตราแลกเปลี่ยนจะถูกกำหนดโดยกลไกตลาด ซึ่งจะขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศเป็นสำคัญ โดยกลไกราคาจะทำหน้าที่ปรับความแตกต่างระหว่างอุปสงค์และอุปทาน อัตราแลกเปลี่ยนจึงสามารถปรับตัวเพื่อสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของความต้องการถือเงินของเงินตราทั้งสองสกุลเพื่อให้เกิดภาวะดุลยภาพ

อัตราซื้อขายล่วงหน้า (Forward exchanged) หมายถึง อัตราแลกเปลี่ยนที่ตกลงกันวันนี้ สำหรับการส่งมอบในอนาคตตามวันที่ตกลงกันไว้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในการบริหารระบบการเงินของบริษัท
2. ทำให้ทราบวิธีการบริหารความเสี่ยงของบริษัท สามารถคอมเทค จำกัด

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University